

Na osnovu člana 37 stav 4 i člana 68a stav 3 Zakona o izboru odbornika i poslanika ("Službeni list RCG", br. 4/98, 17/98, 14/00, 9/01, 41/02, 46/02 i 48/06 i "Službeni list CG", broj 46/11), Državna izborna komisija, na sjednici održanoj 20. februara 2012. godine, donijela je

P R A V I L A **O RADU BIRAČKIH ODBORA**

1. Rad biračkog odbora prije glasanja

1.1. Izborni materijal od opštinske izborne komisije preuzima birački odbor najkasnije 48 časova prije dana održavanja izbora.

Opštinska izborna komisija je dužna da za svaki birački odbor blagovremeno pripremi materijal za glasanje, a naročito: potreban broj glasačkih listića, zbirne izborne liste, izvod iz biračkog spiska, posebne i službene koverte za glasanje, kao i obrazac zapisnika o radu biračkog odbora.

Po prebrojavanju, opštinska izborna komisija i predsjednik biračkog odbora, u prisustvu članova biračkog odbora, će upakovati materijal u omot, koji će obezbijediti pečatnim voskom, sa odgovarajućim žigom. Na omotu se konstatuje koji je materijal po vrsti i broju u omotu. Konstataciju potpisuju članovi biračkog odbora i član opštinske izborne komisije. Potpisi se ovjeravaju službenim pečatom opštinske izborne komisije. Materijal do otvaranja biračkog mjesta čuva predsjednik biračkog odbora.

1.2. Birački odbor (u stalnom sastavu i opunomoćeni predstavnici podnosilaca izbornih lista) je dužan doći na biračko mjesto u 5,00 časova (dva sata prije nego što se otvori biračko mjesto, na dan održavanja izbora). Sva neovlašćena lica će biti udaljena sa biračkog mjesta.

Prije otvaranja biračkog mjesta, birački odbor žrijebom određuje člana biračkog odbora u stalnom sastavu, koji, u prisustvu ostalih članova biračkog odbora, vrši vidno oštećenje pečata biračkog odbora, na način što zarezuje ili sagorijeva plamenom gumenu matricu pečata, kojim se glasački listići na poleđini, na za to određenom mjestu, pečatiraju neposredno prije predaje glasačkog listića biraču.

Člana biračkog odbora u stalnom sastavu, koji vrši pečatiranje glasačkih listića, određuje birački odbor žrijebom.

Oštećeni pečat biračkog odbora ne stavlja se na kontrolni kupon glasačkog listića.

Glasački listići obavezno su složeni prema redosljedu serijskih brojeva na kontrolnom kuponu i prema tom redosljedu izdaju se biračima prilikom glasanja.

Žrijebanje za člana biračkog odbora koji će vršiti oštećenje pečata biračkog odbora, za člana koji će vršiti pečatiranje glasačkih listića i za člana koji će čuvati kontrolne kupone, vrši se sistemom zatvorenih koverata, na način što će se imena članova biračkog odbora, osim predsjednika, ispisati na posebnim listama i staviti u posebne koverte. Izvlačenje koverte izvršiće predsjednik biračkog odbora.

Predsjednik biračkog odbora, radi korišćenja optičkog čitača spreja, određuje člana biračkog odbora iz stalnog sastava biračkog odbora, koji će biti kontrolor mastila, kao i lice koje će ga zamjenjivati.

1.3. Licima koja prate rad organa za sprovođenje izbora omogućiće se pristup biračkom mjestu. Njihov identitet utvrđuje predsjednik biračkog odbora na osnovu identifikacione kartice i službenih ovlašćenja.

1.4. Birački odbor će provjeriti da li je prostorija za glasanje dovoljna za prohodnost birača, da li je postavljena glasačka kutija, da li je dovoljan broj paravana, kabina, koji obezbjeđuju tajnost glasanja, da li je na biračkom mjestu istaknuta zastava Crne Gore, a obezbijediće se da se ukloni sav materijal koji je vezan za kampanju ukoliko se nalazi na biračkom mjestu i na 50 metara od biračkog mjesta.

1.5. Predsjednik biračkog odbora utvrđuje da li je obezbijedena po jedna stolica za članove biračkog odbora i potreban broj stolica za lica koja prate rad organa za sprovođenje izbora.

1.6. Birački odbor će provjeriti da li je kutija za glasanje ispravna.

1.7. Predsjednik biračkog odbora pred svim članovima biračkog odbora otvara oмот sa materijalom za glasanje, pri čemu se vrši provjera da li je sav popisani materijal u oмотu.

Predsjednik biračkog odbora posebno provjerava ispravnost optičkog čitača spreja i to na način što se provjerava da li ultravioletno svjetlo funkcioniše i da li su obezbijedene rezervne baterije.

1.8. Predsjednik biračkog odbora će po izvršenju svih prednjih radnji upitati članove biračkog odbora da li imaju primjedbi na neku od radnji i nepostojanje, ili postojanje primjedbi sa sadržajem i imenom davaoca primjedbe unijeti u zapisnik.

2. Rad biračkog odbora u toku glasanja

2.1. Glasati može samo birač koji je upisan u izvod iz biračkog spiska.

2.2. U 7,00 časova birački odbor oglašava početak glasanja u prisustvu prvog birača čije ime i prezime se unosi u zapisnik o radu biračkog odbora.

2.3. U prisustvu prvog birača birački odbor provjerava glasačku kutiju i kada utvrdi da je prazna, rezultat kontrole se upisuje u kontrolni list koji potpisuju predsjednik i ostali članovi biračkog odbora i birač koji je prvi došao na biračko mjesto. Kontrolni list se ubacuje u glasačku kutiju koja se, u prisustvu prvog birača, pečati pečatnim voskom, što se unosi u zapisnik o radu biračkog odbora.

2.4. Pri ulasku u prostoriju za glasanje kontrolor mastila koristi ultravioletnu svjetlost za provjeru nevidljivog mastila na prstima (naročito zanokticama). Ako kontrolor mastila otkrije nevidljivo mastilo na prstima, lice ne može glasati i mora mu biti naloženo da napusti biračko mjesto. Ako se ne otkrije nevidljivo mastilo, kontrolor mastila upućuje birača članu biračkog odbora koji utvrđuje identitet birača.

2.5. Birač saopštava biračkom odboru svoje ime i prezime, a ličnom kartom ili pasošem, ako sadrži matični broj ili broj lične karte, dokazuje svoj identitet. Predsjednik biračkog odbora utvrđuje identitet birača i zaokružuje njegov redni broj u izvodu iz biračkog spiska. Na zahtjev članova biračkog odbora predsjednik biračkog odbora je dužan da ispravu kojom birač dokazuje identitet pokaže svim članovima biračkog odbora.

Predsjedniku i ostalim članovima biračkog odbora zabranjuje se da, u bilo kojoj formi, a posebno glasnim obraćanjem saopšte ime i prezime birača, kao i njegov redni broj u izvodu iz biračkog spiska.

Predsjednik biračkog odbora nanijeće sprej bocom nevidljivo mastilo na korijen nokta desnog kažiprsta birača, a onda će upozoriti birača da podigne kažiprst i tako ga drži dok se mastilo ne osuši. Ako birač nema desni kažiprst redosljed prstiju koje treba premazati mastilom je sljedeći: palac, prst, 3,4,5. Ako birač nema desne ruke, koristi se isti redosljed na lijevoj ruci. Ako birač nema prstiju, odustaje se od testa sa mastilom.

Biraču koji odbije test sa nevidljivim mastilom-sprejom, birački odbor neće dozvoliti da glasa.

Nakon kontrole sa mastilom-sprejom, birač će se uputiti do člana biračkog odbora koji izdaje glasački listić.

Član biračkog odbora koji izdaje glasački listić sjedi do predsjednika biračkog odbora. Ovaj član biračkog odbora pečatira glasački listić i dodaje ga predsjedniku biračkog odbora, čime se obezbjeđuje da se biraču preda samo jedan glasački listić.

Nakon toga birač svojim ručnim potpisom na izvodu iz biračkog spiska potvrđuje prijem glasačkog listića.

2.6. Predsjednik biračkog odbora objašnjava biraču način glasanja riječima da «birač glasa tako što zaokružuje redni broj ispred naziva izborne liste za koju glasa, odnosno zaokruživanjem naziva liste ili imena i prezimena nosioca liste i da može glasati samo za jednu izbornu listu sa glasačkog listića i objašnjava način presavijanja glasačkog listića», nakon čega birača upućuje iza paravana ili u kabinu.

Birač sam presavija popunjeni glasački listić tako da se ne vidi za koga je glasao, a da pri tome ostane slobodan kontrolni kupon, nakon čega, držeći u ruci presavijeni glasački listić, odlazi do glasačke kutije i omogućava, žrijebom određenom članu biračkog odbora, a u slučaju potrebe, članu koga odredi birački odbor, da na perforiranom mjestu odvoji kontrolni kupon od glasačkog listića. Birač potom stavlja glasački listić u odgovarajuću glasačku kutiju i napušta biračkog mjesto.

Član biračkog odbora, žrijebom određen, obavezan je da odvojene kontrolne kupone slaže po redosljedu serijskih brojeva i da ih čuva u posebnoj kutiji za tu namjenu.

Predsjednik biračkog odbora je dužan da biraču, na njegov zahtjev, ponovo objasni način glasanja.

2.7. Birač glasa lično. Birač koji nije u mogućnosti da na biračkog mjestu lično glasa (slijepo, invalidno ili nepismeno lice) ima pravo da povede lice koje će umjesto njega, na način koji mu ono odredi, ispuniti glasački listić, odnosno obaviti glasanje.

Glasanje za birača iz stava 1. ove podtačke ne može obaviti član biračkog odbora ni opunomoćeni predstavnik podnosioca izborne liste.

Način glasanja iz ove podtačke unosi se u zapisnik o radu biračkog odbora.

2.8. Biračko mjesto se zatvara u 20,00 časova. Biračima koji su se zatekli na biračkom mjestu u trenutku zatvaranja biračkog mjesta, omogućuje se da glasaju, s tim što birački odbor prethodno utvrđuje broj i identitet tih birača, prikupljanjem isprava na osnovu kojih se može utvrditi njihov identitet.

3. Održavanje reda na biračkom mjestu i mjere za obezbjeđivanje tajnosti glasanja

3.1. Predsjednik i članovi biračkog odbora staraju se o redu na biračkom mjestu i obezbjeđuju tajnost glasanja.

3.2. Članovi organa za sprovođenje izbora i lica koja prate rad organa za sprovođenje izbora dužni su da poštuju red na biračkom mjestu i da ne ometaju red na biračkom mjestu.

Članovima biračkog odbora i licima koja prate rad organa za sprovođenje izbora za vrijeme glasanja zabranjeno je na biračkom mjestu vođenje bilo kakve evidencije o biračima koji su glasali, kao i korišćenje kopije biračkog spiska ili bilo koje druge pomoćne evidencije o biračima.

3.3. U prostoriji za glasanje mogu biti samo predsjednik i članovi biračkog odbora.

Zamjenici predsjednika i članova biračkog odbora angažuju se u prostoriji za glasanje samo u odsustvu člana kojeg zamjenjuju.

3.4. Birač popunjava glasački listić isključivo u prostoru koji je za to namijenjen (paravan, kabina), tako da se ne vidi kako je glasao.

Ukoliko birač povrijedi tajnost glasanja na način što glasa javno izvan prostora određenog za glasanje (paravan, kabina) ili, ako nakon glasanja u prostoru koji je za to namijenjen, javno pokaže glasački listić biračkom odboru tako da se vidi za koga je glasao, predsjednik biračkog odbora, na osnovu prethodne odluke biračkog odbora, dužan je da u prisustvu biračkog odbora, nakon odvajanja kontrolnog kupona, takav glasački listić učini nevažećim na način što će ga precrtati, spakovati ga u poseban koverat i ubaciti ga u glasačku kutiju umjesto birača.

Način glasanja iz stava 2 ove podtačke, predsjednik biračkog odbora unosi u zapisnik.

3.5. Poslije glasanja birač je dužan da se odmah udalji sa biračkog mjesta.

3.6. Birački odbor dozvoljava ulazak u prostoriju za glasanje onolikom broju birača koliko ima kabina, odnosno paravana za glasanje.

3.7. Birački odbor će zabraniti zadržavanje svih lica na biračkom mjestu koja nemaju prava i dužnosti u sprovođenju izbora, a predsjednik može udaljiti sa biračkog mjesta svakoga ko remeti red na biračkom mjestu.

3.8. Pripadniku policije i drugom uniformisanom licu nije dozvoljen pristup biračkom mjestu dok traje glasanje.

Predsjednik biračkog odbora, na osnovu prethodne saglasnosti biračkog odbora, može pozvati na biračko mjesto pripadnika policije koji je na dužnosti, ako je na tom biračkom mjestu narušen red i mir.

Policijski službenici ne smiju glasati niti ulaziti na biračko mjesto u uniformi, osim u slučaju zahtjeva od predsjednika biračkog odbora, u cilju spječavanja neposredne prijetnje javnom redu i bezbjednosti na biračkom mjestu.

3.9. Zabranjena je upotreba telefona, mobilnih telefona i pejdžera u prostoriji za glasanje.

3.10. Ako član biračkog odbora ili lice koje prati rad organa za sprovođenje izbora ometa rad na biračkom mjestu, odnosno postupi suprotno stavu 2 podtačke 3.2. i suprotno podtački 3.9. predsjednik biračkog odbora će ga upozoriti, a ako lice i dalje nastavi da ometa rad, predsjednik biračkog odbora, na osnovu prethodne odluke biračkog odbora, će ga udaljiti, što će konstatovati u zapisniku o radu biračkog odbora. Ukoliko je iz prostorije udaljen član biračkog odbora, predsjednik biračkog odbora je dužan da, za dalji rad, omogući prisustvo njegovog zamjenika.

3.11. Predsjednik biračkog odbora posmatračima obezbjeđuje odgovarajuće mjesto sa kojeg mogu pratiti tok glasanja. Ova lica mogu samo posmatrati tok glasanja i pratiti utvrđivanje rezultata izbora na biračkom mjestu.

3.12. Ako se na biračkom mjestu naruši red, birački odbor može prekinuti glasanje, dok se red ne uspostavi. Ako su na biračko mjesto pozvani pripadnici policije, za vrijeme njihovog prisustva na biračkom mjestu, glasanje se prekida.

3.13. Razlozi trajanja prekida glasanja unose se u zapisnik o radu biračkog odbora. Ako je glasanje prekinuto duže od jednog časa produžava se onoliko vremena koliko je prekid trajao.

4. Utvrđivanje rezultata glasanja

4.1. Po zatvaranju biračkog mjesta predsjednik biračkog odbora će upitati članove biračkog odbora da li imaju primjedbi na tok glasanja, čije nepostojanje ili postojanje sa sadržajem i imenom davaoca primjedbe unosi u zapisnik.

4.2. Po završenom glasanju, birački odbor pristupa utvrđivanju rezultata glasanja na biračkom mjestu.

4.3. Birački odbor utvrđuje broj neupotrijebljenih glasačkih listića i stavlja ih u poseban omot koji se pečati.

4.4. Birački odbor utvrđuje broj kontrolnih kupona odvojenih od glasačkih listića i stavlja ih u poseban omot koji se pečati.

4.5. Na osnovu izvoda iz biračkog spiska, birački odbor utvrđuje ukupan broj birača koji su glasali.

4.6. Podatke iz podtačke 4.3, 4.4. i 4.5. birački odbor unosi u zapisnik prije otvaranja glasačke kutije.

4.7. Kada se glasačka kutija otvori, poslije provjere kontrolnog lista, važeći glasački listići odvajaju se od nevažećih.

4.8. Birački odbor utvrđuje broj nevažećih glasačkih listića, zatim broj važećih listića, kao i broj glasova za svaku izbornu listu, što unosi u zapisnik.

4.9. Nevažeći glasački listić je nepopunjeni glasački listić, listić koji je popunjen tako da se ne može utvrditi za koju se izbornu listu glasalo i listić na kome je zaokruženo više od jedne izborne liste.

4.10. Neupotrijebljene, nevažeće i važeće glasačke listiće birački odbor će staviti u posebne omote, na kojima stoji oznaka sadržaja i koji se pečatiraju.

4.11. Izborni materijal (zapisnik o radu, izvod iz biračkog spiska, glasački listići, kontrolni kuponi odvojeni od glasačkih listića, pečat biračkog odbora, kao i preostali izborni materijal) stavlja se u jedan koverat koji se pečatira.

4.12. Po utvrđivanju rezultata glasanja, birački odbor će, bez odlaganja, a najkasnije u roku od 12 časova od časa zatvaranja biračkog mjesta, izborni materijal dostaviti opštinskoj izornoj komisiji.

5. Zapisnik o radu biračkog odbora i Izvještaj o rezultatima glasanja

5.1. Zapisnik o radu biračkog odbora vodi se na propisanom obrascu koji je dostavljen biračkom odboru.

5.2. Zapisnik o radu biračkog odbora sadrži i podatke o licima koja su pratila rad biračkog odbora i o vremenu njihovog zadržavanja na biračkom mjestu.

5.3. Podatke u zapisnik unosi predsjednik biračkog odbora.

5.4. Primjedbe koje su dali članovi biračkog odbora, unose se u zapisnik u momentu davanja primjedbe.

5.5. Zapisnik o radu biračkog odbora potpisuju predsjednik i članovi biračkog odbora.

5.6. Ukoliko neko od članova biračkog odbora odbije da potpiše zapisnik, predsjednik biračkog odbora će ga upitati za razlog odbijanja. Razlog odbijanja da se potpiše zapisnik i razlog da zapisnik nije potpisan zbog toga što se član biračkog odbora udaljio sa biračkog mjesta ranije, unosi se u zapisnik u vidu konstatacije na samom njegovom kraju, koju potpisuju prisutni članovi biračkog odbora.

5.7. Po jednu kopiju zapisnika predsjednik biračkog odbora predaje članovima biračkog odbora.

6. Dostavljanje materijala opštinskoj izbornoj komisiji

6.1. Zapečaćeni izborni materijal predsjednik biračkog odbora, zajedno sa dva ovlašćena predstavnika izbornih lista koje su ostvarile najveći broj glasova na biračkom mjestu, predaju opštinskoj izbornoj komisiji.

6.2. Predsjednik opštinske izborne komisije, prilikom prijema izbornog materijala, donosiocu materijala izdaje potvrdu o njegovom prijemu.

7. Stupanjem na snagu ovih pravila prestaju da važe Pravila o radu biračkih odbora ("Službeni list RCG", br. 50/06).

8. Ova pravila stupaju na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

Broj 52

Podgorica, 20. februara 2012. godine

DRŽAVNA IZBORNA KOMISIJA

SEKRETAR
Milisav Ćorić

PREDSJEDNIK
Ivan Kalezić